

Vår saksbehandler
OBLT Grete Thorsby
+47 23 09 20 80
FST/J-1/AGIV-SEK

Vår dato
2021-09-24

Vår referanse
2021/024440-010/FORSVARET/ 530

Tidligere dato
2021-07-07

Tidligere referanse
FD/2020/1300-8/FD V 3/MATU

Til

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

Kopi til

Forsvarets innspill til forslag om ny bestemmelse i forsvarsloven om erstatning for vernepliktige i førstegangstjeneste

1 Bakgrunn

Forsvarsdepartementet (FD) har sendt ut forslag om ny bestemmelse i lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret m.m. (forsvarsloven) på offentlig høring. Foreslått bestemmelse er ment å gi vernepliktige i førstegangstjeneste rett på erstatning, når de påføres skader under aktiviteter som arrangeres av eller tilrettelegges for Forsvaret.

I høringsnotatet foreslår departementet en bestemmelse som gir rett på erstatning som om skaden var omfattet av lov om yrkesskadeforsikring (yrkesskadeforsikringsloven). Ordningen er ment å være subsidiær, slik at den kun får anvendelse dersom det ikke ytes erstatning etter yrkesskadeforsikringsloven.

FD ber om høringsinstansenes innspill til hvor grensen for hvilke aktiviteter som skal være omfattet bør gå, og om andre former for aktivitet bør omfattes.

2 Forsvarets vurderinger og innspill

Overordnet er Forsvaret av den oppfatning at det hadde vært en bedre løsning, både lovmessig og forvaltningsmessig, å gjøre endringer i yrkesskadeforsikringsloven, jf. lov om folketrygd (folketrygdloven) § 13-8. Dog er dette komplisert, og Forsvaret imøteser derfor initiativet for å sikre vernepliktige inne til førstegangstjeneste erstatningsrettslig vern.

Foreslåtte endringer i forsvarsloven vil trolig ivareta vernepliktige inne til ordinær førstegangstjeneste på en god måte, men forslaget tar ikke høyde for andre grupper som gjør tjeneste eller gjennomfører utdanning på vernepliktiges vilkår. Dette er en svakhet ved forslaget, som etter Forsvaret sitt syn bør vurderes før forslaget går videre til lovgiver.

Forsvaret har forstått at problematikken rundt «Sandra»-saken er en av beveggrunnene for dette lovforslaget. En annen tidligere adressert problemstilling som burde kommet tydeligere frem i høringsforslaget, er elevers erstatningsrettslige vern. Dette har tidligere blitt adressert i forbindelse med folketrygdlovens § 13-8, der «vernepliktige og frivillig tjenestegjørende etter forsvarsloven» gis en yrkesskadefordel etter folketrygdloven hele døgnet (24/7). Spørsmålet som har blitt adressert er eksempelvis hvorvidt elever som går på tre-årig krigsskole, eller annen

Postadresse
Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer
Norge

Besøksadresse
Glacisgata 1
0015 OSLO
Norge

Sivil telefon/telefaks
/

Militær telefon/telefaks
99/0500 3699

Epost/ Internett
forsvaret@mil.no
www.forsvaret.no

Vedlegg

Organisasjonsnummer
NO 986 105 174 MVA

utdanning og på vernepliktige vilkår alle tre årene, er omfattet eller burde omfattes av denne rettigheten. Disse elevene kan få godskrevet hele eller deler av tjenesten som førstegangstjeneste. I de tilfeller der en elev allerede har førstegangstjeneste, vil det imidlertid ikke være behov for det og eleven kan således miste yrkesskadefordel 24/7 etter folketrygdlovens § 13-8. I ytterste konsekvens betyr dette at to kadetter som skader seg nøyaktig likt utenfor tjenesten, vil ha ulike rettigheter dersom en av dem allerede har avtjent førstegangstjeneste.

Tilsvarende ulike rettigheter vil oppstå dersom forslaget til lovbestemmelse fremmes slik det står, i og med at virkeområdet er «vernepliktige inne til førstegangstjeneste». Disse overordnede og viktige kommentarene er knyttet til punkt 4.2.1 syvende og åttende avsnitt på side 9 og punkt 6 i forslaget. Forsvaret anbefaler at forslaget må gjelde for alle som er innkalt til og/eller gjennomfører ordinær tjeneste¹ etter forsvarsloven § 17 andre ledd (ikke er ansatt i Forsvaret), herunder også offisers- og spesialistopplæring på vernepliktige vilkår og andre tjenestetyper på vernepliktige vilkår. Fra Forsvarets synspunkt bør det ikke være forskjell på dette personellet og førstegangstjenestegjørende og deres erstatningsmessige vern, all den tid de står til Forsvarets disposisjon og er under lovpålagt tjeneste.

Forsvaret er av den oppfatning at virkeområdet bør tilsvare det som ligger i forsvarsloven § 33, og at elevs rettigheter bør presiseres i forarbeider.

2.1 Aktiviteter omfattet av lovforslaget

Det presiseres av FD i høringen til ny bestemmelse, at de vernepliktige står til Forsvarets disposisjon hele døgnet, fra de møter til tjeneste til de dimitterer, til gunst for felles samfunnsinteresser. Det betyr fra Forsvarets ståsted at erstatningsordningen må gjelde for enhver skade og sykdom som påføres i tjenesten, herunder all regulert og pålagt tjeneste. Dette gjelder også ved velferdsarrangementer og andre fritidsaktiviteter som Forsvaret organiserer, men også hvor Forsvaret tilrettelegger for en aktivitet som organiseres av andre aktører. Erstatningsordningen må også gjelde for reiser knyttet til fremmøte og dimisjon, samt reiser knyttet til permisjoner. Videre må egentrening i fritiden, relatert til krav om fysisk kapasitet og fysisk form, være inkludert. Unntaket som er knyttet til «aktiviteter i privat regi» i forslaget om ny bestemmelse, kan ikke omfatte egentrening.

3 Konklusjon og anbefaling

Forsvaret imøteser endringer i lovverket som gir vernepliktige inne til førstegangstjeneste bedre erstatningsrettslig vern ved skader som oppstår under aktiviteter knyttet til Forsvarets virksomhet.

Forsvaret er likevel av den oppfatning at elevs rettigheter ikke i tilstrekkelig grad har blitt drøftet i arbeidet med forslag til ny bestemmelse i forsvarsloven. Virkeområdet må være tjenestepliktige som ikke er tilsatt og frivillige som ikke er tilsatt, slik at forslaget vil treffe alle som tjenestegjør i Forsvaret uten å være ansatt.

Elisabeth Natvig
viseadmiral
sjef Forsvarsstaben

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.

---

¹ Tjenesteplikten er grunnlovsfestet i grunnloven § 119